UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

7 päivänä kesäkuuta 2012*

Pääomien vapaa liikkuvuus — SEUT 63 ja SEUT 65 artikla — Ammatilliset sosiaaliturvakassat — Varojen sijoittaminen — Toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet sijoitusrahastot — Sijoittaminen tällaisiin rahastoihin on sallittua ainoastaan, jos niillä on lupa myydä osuuksiaan kyseisessä jäsenvaltiossa

Asiassa C-39/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof (Itävalta) on esittänyt 10.1.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.1.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

VBV – Vorsorgekasse AG

vastaan

Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (esittelevä tuomari) ja G. Arestis,

julkisasiamies: V. Trstenjak,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Impellizzeri,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.1.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— VBV – Vorsorgekasse AG, edustajanaan Rechtsanwalt C. Leitgeb,

— Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA), asiamiehenään R. Hellwagner,

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Očková,

— Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti ja K.-P. Wojcik,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien unionin oikeussääntöjen ja erityisesti SEUT 63 ja SEUT 65 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat VBV – Vorsorgekasse AG (jäljempänä VBV) ja Finanzmarktaufsichtsbehörde (rahoitusmarkkinoiden valvontaviranomainen, jäljempänä FMA) ja jossa on kyse muuhun jäsenvaltioon kuin Itävallan tasavaltaan sijoittautuneen sijoitusrahaston osuuksien hankinnasta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 20.12.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY (EYVL L 375, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna 21.1.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/108/EY (EYVL L 41, s. 35) (jäljempänä direktiivi 85/611), I jaksoon, jonka otsikko on ”Yleiset säännökset ja soveltamisala”, sisältyvässä 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on sovellettava tätä direktiiviä niihin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviin yrityksiin, jäljempänä ’yhteissijoitusyritys’, jotka sijaitsevat niiden alueella.

2. Yhteissijoitusyrityksillä tarkoitetaan tässä direktiivissä, jollei 2 artiklasta muuta johdu, yrityksiä:

— joiden ainoana tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen 19 artiklan 1 kohdassa mainittuihin siirtokelpoisiin arvopapereihin ja/tai muuhun helposti rahaksi muutettavaan rahoitusomaisuuteen ja jotka toimivat riskin hajauttamisen periaatteella,

ja

— joiden osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti näiden yritysten varoilla. Yhteissijoitusyrityksen toimenpide, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osuuksien pörssiarvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen.

_ _”

4 Saman direktiivin 19 artiklaan, joka kuuluu sen V jaksoon, jonka otsikko on ”Yhteissijoitusyrityksen sijoituspolitiikkaa koskevat velvoitteet”, sisältyy yksityiskohtaisia säännöksiä arvopapereista, joihin yhteissijoitusyritys voi sijoittaa varojaan, sekä näitä sijoituksia koskevista edellytyksistä ja rajoituksista.

Itävallan oikeus

5 Työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien ammatillisesta sosiaaliturvasta annetun lain (Betriebliches Mitarbeiter- und Selbständigenvorsorgegesetz; BGBl. I, 100/2002), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (BGBl. I, 102/2007; jäljempänä BMSVG), 6 §:n 1 momentissa säädetään, että jos työsuhde kestää yli kuukauden, työnantajan on maksettava pysyvästi tietty prosenttiosuus kuukausipalkasta toimivaltaiselle sairausvakuutuselimelle, ja tämä määrä siirretään työntekijän ammatilliselle sosiaaliturvakassalle. BMSVG:n 14 §:n 1 momentin mukaan työntekijällä on työsuhteen päättyessä oikeus korvaukseen siltä ammatilliselta sosiaaliturvakassalta, johon hän kuuluu.

6 BMSVG:n 18 §:n 1 ja 2 momentin mukaan ammatillisella sosiaaliturvakassalla on oltava toimivalta ottaa vastaan ja sijoittaa sille suoritettuja maksuja, ja sen on saman lain 28 §:n 1 momentin mukaan perustettava tätä tarkoitusta varten sijoitusyhteisö.

7 BMSVG:n 30 §:ssä, jonka otsikko on ”Sijoituksia koskevat säännökset”, säädetään seuraavaa:

”(1) Ammatillisen sosiaaliturvakassan on harjoitettava toimintaansa oikeudensaajien etujen mukaisesti, ja sen on tällöin kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisuuteen, tuottavuuteen ja likvidien varojen tarpeeseen sekä huolehdittava siitä, että varat jakautuvat ja hajautetaan asianmukaisesti.

(2) Sijoitusyhteisön hoidettaviksi annettuja omaisuuseriä voidaan sijoittaa vain seuraaviin varoihin:

1. pankkitalletukset ja käteisvarat

2. lainat ja luotot – –

3. velkakirjat – –

4. muut velkakirjat sekä osakkeet ja yhtiöosuudet

5. vuonna 1993 sijoitusrahastoista annetun lain (Investmentfondsgesetz 1993, jäljempänä InvFG) I ja I a luvussa tarkoitetut sijoitusrahastojen osuudet sekä sellaisten sijoitusrahastojen osuudet, joiden myynti on sallittu seuraavien säännösten mukaisesti:

   a) InvFG:n II luku tai

   b) InvFG:n III luku

6. kiinteistörahastot – –

(3) Edellä 2 momentissa tarkoitetut sijoitukset voidaan toteuttaa vain seuraavin edellytyksin ja rajoituksin:

– –

4. Edellä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetut sijoitukset

a) on toteutettava sellaisen sijoitusyhtiön toimesta, jonka kotipaikka on [Euroopan talousalueen (ETA)] tai [taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD)] jäsenvaltiossa – –”

8 BMSVG:n 32 §:n 1 momentin mukaan ammatillisen sosiaaliturvakassan on annettava sijoitusyhteisölle kuuluvien arvopaperien säilytys ja sille kuuluvien tilien hoito talletuslaitoksen tehtäväksi. Jos talletuslaitokselle halutaan antaa toimeksianto tai jos se halutaan vaihtaa toiseen talletuslaitokseen, on tätä varten saatava FMA:n lupa.

9 BMSVG:n 43 §:n mukaan FMA:n on määrättävä ammatillinen sosiaaliturvakassa maksamaan korkoa, jos saman lain 30 §:ssä sijoituksille säädetty enimmäismäärä ylitetään.

10 InvFG:n II luvussa, johon BMSVG:n 30 §:n 2 momentin 5 kohdan a alakohdassa viitataan, säädetään seuraavaa:

”II luku

Ulkomaisten sijoitusrahastojen osuuksien myyntiä koskevat säännökset

Soveltamisala

24 §

(1) Tämän luvun – – säännöksiä sovelletaan silloin, kun Itävallassa tarjotaan julkisesti osuuksia omaisuuteen, johon sovelletaan ulkomaan lainsäädäntöä ja joka sijoitetaan riskin hajauttamisen periaatteella (ulkomaisten sijoitusrahastojen osuudet).

– –

Julkisen tarjoamisen sallittavuuden edellytykset

25 §

Sijoitusrahaston osuuksien julkinen tarjoaminen on sallittu, jos

1. ulkomainen sijoitusyhtiö ilmoittaa FMA:lle luottolaitoksen, joka täyttää 23 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset ja jonka se nimeää edustajakseen

2. talletuslaitos tai laitos, jolla on toimivalta harjoittaa arvopapereiden säilytystoimintaa, säilyttää rahaston varoja – –

3. yksi tai useampi luottolaitos, joka täyttää 23 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä säädetyt edellytykset, nimetään maksulaitokseksi, jonka välityksellä osuuksien haltijat voivat suorittaa tai vastaanottaa maksuja; – –

– –

Edustaja

29 §

(1) Edustaja edustaa ulkomaista sijoitusyhtiötä tuomioistuinasioissa ja muissa asioissa. Sillä katsotaan olevan toimivalta ottaa vastaan sijoitusyhtiölle, osuuksia hallinnoivalle ja niitä myyvälle yhtiölle sekä julkisen tarjouksen tekijälle osoitettuja asiakirjoja. Tätä toimivaltaa ei voida rajoittaa.

(2) Suhteessa edustajaan alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään ulkomaista sijoitusyhtiötä ja osuuksia hallinnoivaa tai niitä myyvää yhtiötä vastaan nostetut kanteet, jotka koskevat ulkomaisten sijoitusrahastojen osuuksien myyntiä Itävallassa, sekä julkisen tarjouksen tekijää vastaan nostetut kanteet. Tästä toimivaltaa koskevasta säännöstä ei voida poiketa sopimuksin.

– –

Ilmoitusvelvollisuus

30 §

(1) Ulkomaisen sijoitusyhtiön on ilmoitettava FMA:lle aikomuksestaan tarjota julkisesti Itävallassa ulkomaisten sijoitusrahastojen osuuksia.

(2) Ilmoitukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

[Hyvin yksityiskohtaisia täsmennyksiä asiakirjoista ja tiedoista, jotka on liitettävä tähän ilmoitukseen. Lisäksi säädetään, että FMA perii ilmoituksen käsittelystä 3 700 euron suuruisen maksun, ja sille on myös maksettava 1 700 euron suuruinen vuotuinen maksu. Jos maksua ei suoriteta määräajassa, tämä on peruste myyntikiellolle.]

Odotusaika – Myyntikielto

31 §

(1) Ulkomaisten sijoitusrahastojen osuuksien myynti voi alkaa vasta neljän kuukauden kuluttua siitä, kun FMA on saanut täydellisen ilmoituksen, jos FMA ei ole kieltänyt myynnin aloittamista. Myynnin aloittaminen on kiellettävä, jos ulkomainen sijoitusyhtiö ei täytä 25 §:ssä säädettyä edellytystä tai ei tee asianmukaisesti 30 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

– –

Mainonta

32 §

(1) Kaikki mainonta, jossa mainitaan FMA:lle tässä laissa myönnetty toimivalta, on kielletty.

– –”

11 InvFG:n III luvussa säädetään sellaisten sijoitusrahastojen, joihin sovelletaan ETA:n jäsenvaltion lainsäädäntöä, osuuksien myyntiin sovellettavista säännöksistä. Tämän luvun 33 §:ssä, jonka otsikko on ”Edellytykset”, säädetään seuraavaa:

”Tämän luvun – – säännöksiä sovelletaan 24 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin julkisiin tarjouksiin, jotka koskevat omaisuutta, joka muodostuu direktiivin 85/611 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista arvopapereista, rahamarkkinavälineistä ja muista likvideistä sijoituskohteista ja johon sovelletaan ETA:n toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä ja joka sijoitetaan riskin hajauttamisen periaatteella (ETA:n sijoitusrahastojen osuudet), jos osuudet on laskenut liikkeeseen sijoitusyhtiö, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja – – direktiivin 85/611 säännöksiä noudatetaan.”

12 Tämän luvun myöhempiin pykäliin sisältyvät säännökset vastaavat InvFG:n II luvun edellä lainattuja säännöksiä, kuitenkin sillä erotuksella, että ilmoituksen käsittelystä perittävä ja vuotuinen maksu ovat pienempiä ja odotusaika on neljän kuukauden sijasta kaksi kuukautta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

13 VBV on BMSVG:n 18 §:ssä tarkoitettu hyväksytty ammatillinen sosiaaliturvakassa, jonka kotipaikka on Wienissä (Itävalta). Sillä on oikeus hallinnoida ja sijoittaa sille suoritettuja maksuja.

14 Vuoden 2009 marraskuun ja joulukuun välisenä aikana VBV:n toimitiloissa tehtiin tarkastus, joka koski erityisesti BMSVG:n 30 §:ssä säädettyjen, sijoituksia koskevien säännösten noudattamista. Tarkastuksen yhteydessä todettiin, että VBV oli hankkinut 22.8.2008 Itävallan ulkopuolelta 5 000 200 eurolla osuuksia sijoitusrahastosta, jonka kotipaikka on Luxemburgissa ja joka toimii juridisesti vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiön (SICAV) muodossa. Kyseinen rahasto ei ollut ostohetkellä käynyt läpi lupamenettelyä voidakseen myydä osuuksiaan Itävallassa. FMA:n 28.6.2010 tekemässä päätöksessä määrättiin, että VBV:n oli maksettava BMSVG:n 43 §:n nojalla 349 329,04 euroa seuraamuksena BMSVG:n 30 §:n 2 momentin 5 kohdan a alakohdassa säädetyn enimmäismäärän ylityksestä.

15 VBV riitautti tuon päätöksen Verwaltungsgerichtshofissa ja väitti, että kyseinen BMSVG:n säännös on pääomien vapaan liikkuvuuden vastainen, koska siinä säädetään, että muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoitusrahaston osuuksien hankinta on sallittua vain, jos kyseisellä rahastolla on myyntilupa Itävallassa, ja rajoitetaan näin tuntuvasti ammatillisen sosiaaliturvakassan sijoitusmahdollisuuksia. Tämä rajoitus on tarkoitukseensa soveltumaton, eikä se ole tarpeen kyseisellä

lainsäädännöllä tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi. VBV:n mukaan olisi täysin riittävää, että kansallinen lainsäätäjä säätäisi, että tällaisten rahastojen olisi noudatettava osuuksien hankinnassa tiettyjä sijoitusrajoja tai tiettyä omaisuuskoostumusta ja sijoitusstrategioita sen sijaan, että niille on asetettu lupaa myydä osuuksiaan Itävallassa koskeva muodollinen edellytys. Joka tapauksessa muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoitusrahaston kannalta ei ole houkuttelevaa käydä läpi tällaista pitkää ja kallista lupamenettelyä Itävallan markkinoiden kaltaisia suhteellisen pieniä markkinoita varten.

16 FMA väittää, että kyseisen säännöstön päämääränä on sijoittajien ja kuluttajien suojelu. Tällä päämäärällä tavoitellaan yleistä etua, jonka on katsottava rinnastuvan yleiseen järjestykseen. Koska osan Itävallan kansalaisista on työoikeuden alalla sovellettavien säännösten nojalla suoritettava maksuja ammatillisille sosiaaliturvakassoille ja sijoitettava omaisuuttaan niiden välityksellä, ulkomaisia sijoitusrahastoja koskeva ilmoitus- ja lupamenettely on ehdottoman välttämätön, jottei kansallisia etuja vaaranneta. Joka tapauksessa tällainen menettely on vakioitu ja koostuu muodollisesta tutkinnasta, jota varten on muun muassa nimettävä edustaja ja maksulaitos Itävallassa sekä ilmoitettava talletuslaitos. Tämän avulla asianosaisilta on suljettu pois kaikki oikeudelliset epäselvyydet.

17 Verwaltungsgerichtshof yhtyy ensi kädeltä näkemykseen, jonka mukaan kyseinen säännöstö sisältää toimia, joilla loukataan pääomien vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeutta. Se pohtii kuitenkin, voidaanko tällaiset toimenpiteet perustella SEUT 65 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilla yleiseen järjestykseen liittyvillä syillä. Sen mukaan on otettava huomioon yleisen järjestyksen ylläpitämistä koskeva yleinen etu, joka liittyy sijoittamisen turvallisuuteen, kun sijoituksen kohteena on osa väestön ansiotuloista. Mikäli tällainen yleinen etu voitaisiin hyväksyä oikeuttamisperusteeksi erityisesti säännellyn työ- ja eläketurvan osalta, tällöin olisi tutkittava, voidaanko tällaisten toimenpiteiden katsoa olevan oikeassa suhteessa niillä tavoiteltuihin päämääriin nähden.

18 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella Verwaltungsgerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko sellainen säännös, jonka mukaan ammatillinen sosiaaliturvakassa saa sijoittaa sijoitusyhteisölle kuuluvaa omaisuutta vain sellaisten sijoitusrahastojen osuuksiin, joille on myönnetty myyntilupa Itävallassa, yhteensopiva SEUT 63 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa turvatun pääomien vapaan liikkuvuuden kanssa?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Alustava huomautus

19 Unionin tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ei käy ilmi, että sijoitusyhteisö, joka ammatillisen sosiaaliturvakassan on perustettava pääasiassa kyseessä olevan säännöstön nojalla, olisi direktiivissä 85/611 tarkoitettu yhteissijoitusyritys. Ei myöskään ole selvitetty, että tällainen elin täyttäisi tämän direktiivin 1 artiklan 2 kohtaan ja erityisesti sen toiseen luetelmakohtaan sisältyvää yhteissijoitusyrityksen määritelmää koskevat edellytykset. Unionin tuomioistuin lähtee näin ollen oletuksesta, että tällainen elin ei ole yhteissijoitusyritys.

20 Näin ollen unionin tuomioistuimen arviointi perustuu pääasiallisesti pääomien vapaata liikkuvuutta koskeviin EUT-sopimuksen määräyksiin.

Kysymyksen arviointi

21 On ensinnäkin kiistatonta, että sijoitusrahaston osuuksien hankinta on rahoitusyrityksen pääoman omistukseen kohdistuva suora sijoitus ja näin ollen kyseessä on SEUT 63 artiklassa tarkoitettu pääomanliike, kuten todetaan myös perustamissopimuksen 67 artiklan [joka on kumottu Amsterdamin

sopimuksella] täytäntöönpanosta 24.6.1988 annetun neuvoston direktiivin 88/361/ETY (EYVL L 178, s. 5) liitteessä I olevan nimikkeistön IV kohdassa ja siinä olevissa selityksissä (ks. osakkeiden omistamisen ja arvopaperien hankinnan osalta asia C-483/99, komissio v. Ranska, tuomio 4.6.2002, Kok., s. I-4781, 37 kohta ja asia C-503/99, komissio v. Belgia, tuomio 4.6.2002, Kok., s. I-4809, 38 kohta).

22 Tämän jälkeen on todettava, että pääasiassa kyseessä olevassa lainsäädännössä – erityisesti BMSVG:n 30 §:n 2 momentin 5 kohdan a ja b alakohdassa – viitataan InvFG:n II ja III lukuun ja säädetään, että ammatillisten sosiaaliturvakassojen sijoittaessa omaisuuttaan kolmanteen maahan tai jäsenvaltioon sijoittautuneiden sijoitusrahastojen osuuksiin edellytyksenä on, että näillä rahastoilla on lupa myydä osuuksiaan kyseisessä maassa, ja että BMSVG:n 43 §:n nojalla tämän edellytyksen noudattamatta jättämisestä seuraa kyseisille kassoille velvollisuus maksaa seuraamuksena korkoa.

23 Ei voida katsoa, että pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön mukaan kyseisten rahastojen ei tarvitsisi käydä läpi lupamenettelyä vaan riittäisi, että ne noudattavat vain ilmoitusmenettelyä.

24 On korostettava, että kansallinen tuomioistuin luonnehtii itse tätä menettelyä ”lupamenettelyksi”. Lisäksi Euroopan komissio huomauttaa perustellusti, että ilmoituksen tarkoituksena on mahdollistaa se, että FMA voi tutkia kussakin tapauksessa, täyttyvätkö tässä säännöstössä säädetyt aineelliset edellytykset, joten kyseinen menettely on välttämättä luonnehdittava oikeudellisesti ”toimilupamenettelyksi” tai ”lupamenettelyksi”. Vaikka oletettaisiinkin, että kyseinen menettely vastaa muodollisesti ilmoitusta, täytettävillä edellytyksillä eli erityisesti hallinnollisilla maksuilla sekä velvollisuudella nimetä Itävallassa toimiva edustaja ja maksulaitos, jonka on oltava kyseisessä jäsenvaltiossa toimiva luottolaitos, ylitetään selvästi ilmoitusmenettelyssä tavanomaisesti asetetut vaatimukset.

25 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että pääasian kohteena olevan kaltainen lainsäädäntö voi yhtäältä säädetyn rahallisen seuraamuksen vuoksi tehdä vähemmän houkuttelevaksi ja siten estää sen, että ammatilliset sosiaaliturvakassat sijoittavat omaisuuttaan muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneisiin sijoitusrahastoihin, ja sen on näin ollen katsottava kuuluvan SEUT 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin pääomanliikkeiden rajoituksiin, jotka ovat tämän määräyksen nojalla lähtökohtaisesti kiellettyjä (ks. vastaavasti asia C-478/98, komissio v. Belgia, tuomio 26.9.2000, Kok., s. I-7587, 18 kohta ja asia C-171/08, komissio v. Portugali, tuomio 8.7.2010, Kok., s. I-6813, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Toisaalta pääasian kohteena oleva lainsäädäntö rajoittaa myös muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden sijoitusrahastojen toimivaltaa koska siinä edellytetään, että voidakseen myydä osuuksiaan niiden on käytävä kyseisessä maassa läpi siinä säädetty lupamenettely.

27 Tällaisessa lainsäädännössä edellytetään, että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden sijoitusrahastojen on käytävä läpi lupamenettely Itävallassa, vaikka nämä rahastot, jotka on asianmukaisesti perustettu ja hyväksytty kotipaikkansa sijaintijäsenvaltiossa, odottavat oikeutetusti voivansa ottaa vastaan muista jäsenvaltioista peräisin olevia pääomia. Tällä vaatimuksella rajoitetaan näin ollen rajat ylittäviä pääomanliikkeitä.

28 Unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut tällaisten rajoitusten oikeuttamisesta, että pääomien vapaata liikkuvuutta voidaan rajoittaa kansallisella lainsäädännöllä ainoastaan silloin, kun kyseinen lainsäädäntö voidaan perustella jollakin SEUT 65 artiklassa mainitulla syyllä tai unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetuilla yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä (ks. vastaavasti asia C-271/09, komissio v. Puola, tuomio 21.12.2011, Kok., s. I-13613, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 On todettava ensinnäkin, että pääasiassa kyseessä olevaa säännöstöä ei voida oikeuttaa vetoamalla SEUT 65 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviin perusteisiin. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällaisiin perusteisiin voidaan vedota

vain, kun on kyse yhteiskunnan perustavanlaatuista etua uhkaavasta todellisesta ja riittävän vakavasta vaarasta, eikä niitä myöskään saada käyttää ainoastaan taloudellisten päämäärien vuoksi (ks. vastaavasti asia 30/77, Bouchereau, tuomio 27.10.1977, Kok., s. 1999, Kok. Ep. III, s. 485, 35 kohta ja asia C-54/99, Église de scientologie, tuomio 14.3.2000, Kok., s. I-1335, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Toiseksi väitteestä, jonka mukaan kyseiset rajoitukset ovat oikeutettuja SEUT 65 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, jonka mukaan ”mitä 63 artiklassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta – – toteuttaa kaikki toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä, jotta estetään – – rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkominen”, on riittävää todeta, että vaikka kyseisissä kansallisissa säännöksissä mahdollisesti vahvistetaankin ammatillisten sosiaaliturvakassojen perustamiin sijoitusyhteisöihin sovellettavien vakauden valvontaa koskevien sääntöjen aineellinen sisältö, ne eivät sitä vastoin koske rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa säätelevien lakien ja asetusten rikkomisen estämistä. Nämä säännökset eivät näin ollen kuulu kyseisessä artiklassa määrätyn poikkeuksen soveltamisalaan (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Puola, tuomion 56 kohta).

31 Kolmanneksi yleistä etua koskevan pakottavan syyn perusteesta on todettava, että tarve taata ammatillisen sosiaaliturvakassan perustaman sijoitusyhteisön hallinnoimien varojen vakaus ja turvallisuus erityisesti antamalla vakauden valvontaan liittyviä sääntöjä on sellainen yleistä etua koskeva pakottava syy, jonka perusteella rajoitusten asettaminen pääomien vapaalle liikkuvuudelle voi olla oikeutettua (ks. analogisesti eläkerahastojen osalta em. asia komissio v. Puola, tuomion 57 kohta).

32 Pääasian kohteena olevan kaltaisella kansallisella lainsäädännöllä, jossa edellytetään, että sijoitusrahaston, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, on käytävä läpi lupamenettely voidakseen myydä osuuksiaan kyseisessä valtiossa, kuitenkin ylitetään se, mikä on tarpeen sillä tavoitellun valvontapäämäärän saavuttamiseksi. Kuten näet käy ilmi unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta, ammatillinen sosiaaliturvakassa on jo ollut valvonnan kohteena saadakseen luvan harjoittaa toimintaansa ja sen varainhoito on jatkuvasti erityisen valvonnan kohteena.

33 Toisaalta FMA:n kaltainen kansallinen valvontaviranomainen voi laillisesti vaatia ammatillista sosiaaliturvakassaa toimittamaan säännöllisin väliajoin kaikki tarvittavat tiedot, jotka koskevat sellaisen sijoitusrahaston pääoman koostumusta ja varojen arvoa, joka on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon, jonne kassa aikoo sijoittaa tai on jo sijoittanut osan varoistaan; näiden tietojen on lisäksi oltava saatavilla siinä jäsenvaltiossa, jossa tällä rahastolla on kotipaikka.

34 Näiden näkemysten perusteella on katsottava, että pääasian kohteena olevan kaltaiseen säännöstöön sisältyy toimenpiteitä, jotka ovat suhteettomia valvontapäämäärään nähden.

35 Samat näkemykset, joiden perusteella tällaisen lainsäädännön on katsottu olevan suhteeton, pätevät neljänneksi sen väitteen osalta, jonka mukaan ammatillisen sosiaaliturvakassan korvausten saajien suojaaminen kuluttajina on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettu yleistä etua koskeva pakottava syy.

36 Lopuksi on huomautettava, että BMSVG:ssä säädetty järjestelmä ei kuulu Itävallan sosiaaliturvajärjestelmään. Unionin tuomioistuimelle toimitetuista asiakirjoista käy näet ilmi, että tämä järjestelmä toimii rahastointiperiaatteen mukaisesti siten, että työnantajan ammatilliselle sosiaaliturvakassalle suorittamat maksut, jotka vastaavat tiettyä prosenttiosuutta kyseisen työntekijän bruttopalkasta, käytetään työntekijälle tämän työsuhteen päättyessä suoritettavien korvausten rahoittamiseen. Työntekijän sairauskassa toimii tässä järjestelmässä vain välikätenä. Näin ollen tämän järjestelmän ei voida sen sosiaalisesta päämäärästä huolimatta katsoa olevan unionin oikeuden kannalta jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän osa (ks. analogisesti em. asia komissio v. Puola, tuomion 40 kohta).

37 Näin ollen ei voi olla kysymys siitä, että tällaisen järjestelmän rahoitustasapainoon vaikutettaisiin tuntuvasti, joten SEUT 153 artiklan 4 kohtaan ei voida vedota pääasian kohteena olevan kaltaisen lainsäädännön oikeuttamisperusteena.

38 Kaikkien edellä selostettujen seikkojen perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että SEUT 63 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa sallitaan ammatillisen sosiaaliturvakassan tai tällaisen kassan varojensa hallinnointia varten perustaman sijoitusyhteisön sijoittavan näitä varoja toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoitusrahaston osuuksiin vain, jos tällä rahastolla on lupa myydä osuuksiaan kyseisessä valtiossa.

Oikeudenkäyntikulut

39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 63 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa sallitaan ammatillisen sosiaaliturvakassan tai tällaisen kassan varojensa hallinnointia varten perustaman sijoitusyhteisön sijoittavan näitä varoja toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoitusrahaston osuuksiin vain, jos tällä rahastolla on lupa myydä osuuksiaan kyseisessä valtiossa.

Allekirjoitukset